

Pysyvät tunnisteet avoimille oppimateriaaleille

Tätä onkin jo odotettu! Avointen oppimateriaalien kirjaston oppimateriaalit saivat pysyvät tunnisteet uusimman päivityksen myötä. Tässä blogissa vastaan tärkeimpiin kysymyksiin pysyviin tunnisteihin liittyen ja vauhditan sinut niiden hyödyntämiseen.

Mitä ovat pysyvät tunnisteet?

Tieteen **termipankki** määrittelee pysyvän tunnisteiden seuraavalla tavalla:

"kohteen yksilöivä ja koko kohteen elinajaksi tallennettu ainutkertainen merkkijono, jonka avulla kohteeseen voidaan yksiselitteisesti viitata"

Pysyvä tunniste on siis identifioiva linkki tai tunniste. Näitä on myös useita erilaisia erilaisille asioille, esimerkiksi URN-, DOI- ja ORCID-tunnisteet. Pysyville tunnisteilla varmistetaan, että linkki toimii, vaikka kohteen fyysinen sijaintipaikka verkossa olisi muuttunut. Pysyvät tunnisteet mm. lisäävät alati muuttuvaisessa verkkoympäristössä linkittämisen luotettavuutta ja edesauttavat tutkimuksen toistettavuutta.

Mitä hyötyä tästä on minulle ja miten löydän pysyvät tunnisteet aoe.fi:ssä?

Saat uuden varman ja luotettavan tavan viitata avoimiin oppimateriaaleihin - niin omiisi kuin toisten oppimateriaaleihin. Löydät URN-tunnisteen oppimateriaalin tietuesivun vasemmasta laidasta kansikuvan ja oppimateriaalin tyyppi -tietojen alta kuten alla olevassa kuvassa näkyy.

Mitä minun pitää tehdä saadakseni pysyvän tunnisteen?

Julkaista oppimateriaali! Jokaiselle oppimateriaalin versiolle luodaan automaattisesti pysyvä tunniste. Saat siis oppimateriaalillesi pysyvän tunnisteen aina julkaisun ja versiopäivityksen yhteydessä. Aiemmin julkaistuille oppimateriaaleille on luotu automaattisesti pysyvä tunniste toiminnallisuuden käyttöönoton yhteydessä, joten jo julkaistuilla oppimateriaaleilla tunniste jo löytyykin. Löydät URN-tunnisteen tietuesivun vasemmasta laidasta kansikuvan ja oppimateriaalin tyyppi -tietojen alta.

Miten tunnistan Avointen oppimateriaalien kirjaston pysyvät tunnisteet?

Avointen oppimateriaalien kirjaston myöntämät tunnisteet ovat URN:NBn-tunnisteita ja niiden nimiavaruus on oerfi. Kaikki avointen oppimateriaalien kirjaston tunnisteet alkavat siis "urn:nbn:fi:uerfi" ja sitä seuraa päiväys ja joukko numeroita.

Pitäisikö minun viitata oppimateriaaleihin tästä eteenpäin siis urn.fi- vai aoe.fi -alkuisella linkillä?

Voit valita käyttötapautesi mukaan kumpaa haluat hyödyntää. Useissa tapauksissa urn on toimivampi. [URN.fi](https://urn.fi)-linkit ovat pysyviä: vaikka aoe:ssa tapahtuisi suuri kesäsiivous ja muuttaisimme sitä logiikkaa, millä aoe.fi-linkit rakennetaan tai vaikka vaihtaisimme nimeä, urn.fi-linkki ohjaisi aina haluamaasi oppimateriaalin ja vieläpä sen oikeaan versioon (mutta huoli pois, kuvaamani kaltaisia muutoksia ei ole aoe:ssa suunnitteilla!).

Jos kaipaat aina päivitettyä tietoa aiheesta, on paras valinta [Aoe.fi](https://aoe.fi):n tietuesivun linkki (esim. <https://aoe.fi/#/materiaali/606>), joka vie aina uusimpaan versioon oppimateriaalista.

Jos on tärkeää että linkin käyttäjä pääsee aina siihen versioon, jota itse hyödynsit, kannattaa hyödyntää urn-linkkiä. Myös [aoe.fi](#)-alkuisen linkin saa tietyille versioille ja tämä on hyödyllinen jos haluat että linkistä itsestään selviää sen version julkaisupäivämäärä (esim. <https://aoe.fi/#/materiaali/606/2022-01-11T07:51:57.942Z>).

Näiden lisäksi [urn.fi](#)-linkkien etuna on se, että ne ovat tunnettu tapa viitata tutkimusjulkaisuihin ja muihin lähteisiin kun taas [aoe.fi](#)-linkki kertoo suoraan mille sivulle käyttäjä päätyy.

Onko oppimateriaalin versioilla eri tunnisteet?

Kyllä. Avointen oppimateriaalien kirjastossa pysyvä tunniste annetaan aina oppimateriaalin versiolle. Pyrimme tällä takaamaan sen, että mikäli oppimateriaaliin tulisi suuri muokkaus, pääsee pysyvän linkin saanut aina suoraan käsiksi siihen versioon, johon hänet on ohjattu. Eli esimerkiksi opettajan tarkastaessa oppijan oppimistuotoksen lähdettä, hän pääsee suoraan juuri siihen versioon, jota oppijakin on käyttänyt.

Uusi versio syntyy aina, kun oppimateriaalin osia - eli sen tiedostoja tai linkkejä, sen varsinaista sisältöä - vaihdetaan tai muuten muokataan. Toisin sanoen, voit muokkailla oppimateriaalisi kuvailutietoja (esimerkiksi lisätä avainsanoja) huoletta, ilman että tulet samalla luoneeksi uusia versioita.

Julkaisin juuri oppimateriaalini mutta en vielä näe urn-tunnistetta, menikö jotain pieleen?

Odota hetki ja lataa sivu uudelleen. URN-tunniste luodaan ja haetaan Kansalliskirjastolta eikä tämä tapahdu välittömästi. URN-tunniste luodaan yleensä muutaman minuutin kuluttua, mutta linkki ei toimi välittömästi. Tunniste ohjautuu oikein viimeistään seuraavana päivänä.

Nyt olet valmis urn:nbn-tunnisteiden käyttämiseen! Jos kiinnostuit aiheesta lisää, kurkkaa esimerkiksi [CSC:n blogin yleiskatsaus pysyvistä tunnisteista](#) ja Kansalliskirjaston [Tietolinjan historiallinen katsaus erityisesti URN-tunnisteista](#).